Anul V. No. 36 30 Septembre 1862.

JURNAL,

PENTRU RESPANDIREA SCIINȚELORŬ NATURALE IN ROMÂNIA.

Redigeat

de

Professor Dr. Iuliu Barașu și D. Ananescu.

*Toaleta damelor în Roma antică**)

În jurnalulŭ nostru care, conform cu numirea sa de „*Natura*“ tractédă tot d'auna despre lucrurile *naturale*, vom tracta astădĭ despre un lucru cu totul *nenatural*, fiind că falsifică natura; după conoscuta regulă că estremele opuse, se întîlnescŭ in lume. Acestŭ lucru natural despre care vom vorbi acum, este coafura și rumeneala damelor antice.

*) Vedĭ. Raumer's Almanach.

Un omŭ spiritual a dis că cuvêntul de bětrână și urîtă nu esiste pentru secsul frumosŭ; aste suntŭ nisce dicerĭ care, fetele Eveĭ se silescŭ tot d'auna a le scóte din lecsiconul ómnilor civilisațĭ; dar póte să'șĭ închipuească

cineva că asta este numaĭ o tendinţă modernă, fructele secululuĭ nostru, de aceea vom arăta în acest articol (estras după *Raumer*) ca încă 'nainte cu duoe miĭ de anĭ, femeile din Roma avéŭ şi elle acéstă slăbiciune. Èccŏ cum se esprimă celebrulŭ istoricŭ.

În timpulŭ descadenţeĭ Romeĭ, când bogăţiile lumeĭ despoiată se risipiră fărŏ milă de către Romaniĭ deveniţĭ ómenĭ de plăcere dar nu numaĭ de resbellŭ; în acestŭ trist timpŭ, lucsulŭ damelorŭ romane a crescutŭ într'unŭ modŭ aşa de desfrînat şi de necredut, în câtŭ în interesulŭ istorieĭ cultureĭ umană, este demnŭ d'a vorbi ceva despre dênsulŭ.

Lucian, acest celebrŭ autor care a desemnat cu trăsurĭ de maestru moravurile d'atuncĭ, dice „Dac' ar vedea cineva o dómnă romană în momentulŭ cândŭ se scóle din somnŭ, o să creadă ca a vĕdut una din maimuţele numită Pavian care şi ea este fórte urîtă, fiind că are facia zugrăvită cu felurimĭ de colorĭ.“ Ca să înţelleagă cineva adevĕrulŭ espressiuneĭ luĭ Lucian, este destulŭ ca să descrimŭ cumŭ s'a înfăţişatŭ obrazulŭ uneĭ dómne romane în orele de diminiaţă când 'şĭ făcea ea toaleta.

Tot obrazulŭ dómneĭ era acoperit c'o cocă de păne moiată în lapte de măgăriţă. Laptele de măgăriţă a jucatŭ în antichitate un rolŭ mare, fiă ca remediŭ în malatiile plămônilorŭ, fiă ca cosmeticŭ pentru a întări pelea omuluĭ. În privinţa *acestuĭ lapte*, autorĭ anticĭ aŭ povestitŭ miraculi. Aşa dice *Synesius* că laptele măgăriţeĭ se face nevĕdutŭ când il lassă cineva câteva dille într'un vasŭ. Alţiĭ aŭ povăţuitŭ ca să se scalde cineva de *şeapte-decĭ* de orĭ în lapte de măgăriţă într'o di, ca să intinerêscă şi lucru curios eraŭ nisce dame romane care aŭ urmatŭ acéstă povaţă. Cu ce folosŭ? Despre acésta nu vorbesce istoria. *Plinius* dice că Împĕrătésa Poppaea socia luĭ Neron, în călĕtoriile şi'n preumblările eĭ, era urmată tot d'auna de turme de măgăriţe ca să se pótă scălda în tot minutulŭ în lapte de măgăriţă. Dar şi pĕnă în dillele nóstre, măgarulŭ a rĕmasŭ ca o fiinţă pucin stimată, dar măgăriţa este şi acum fórte căutată pentru laptele eĭ. Uniĭ medicĭ (s.e. Guy Patin) dice c'a vĕdutŭ mulţĭ ómenĭ care aŭ ajjunsŭ la vîrsta de 80 de anĭ, rĕmăind încĕ tinerĭ la acéstă bĕtrâneţe, fiind că aŭ făcutŭ cură cu lapte de măgăriţă!

Dup'acéstă mică escursiune hygienică despre lapte de măgăriţă, să ne întórcemŭ la dómna nóstră romană spre a asista la toaleta eĭ de dimineaţă.

Tótă nóptea, obrazulŭ eĭ a fostŭ acoperitŭ cu pasta (coca) cosmetică care, uscându-se, a crĕpatŭ în maĭ multe locurĭ şi a dat obrazuluĭ înfăcişarea uneĭ figure de gipsŭ crĕpatŭ. Dar printr'acéstă faimósă pastă (invenţiunea numiteĭ împĕrătese Poppaea) pelea s'a făcutŭ fórte móle şi delicată. Acum, dómna se deştéptă şi dă la o parte perdelele uşeĭ dormitoruluĭ eĭ; 16 fete tinere sclave intră acumŭ ca să facă toaleta stĕpâneĭ lorŭ. Tocmaĭ ca în Egiptŭ fiă-care parte a corpuluĭ omuluĭ avea mediculŭ luĭ, aşia şi fiă-care parte a corpuluĭ stĕpâneĭ, avea o deosebită servitóre care în tótă viaţa eĭ nu făcea altŭ nimicŭ de câtŭ a se occupa şi a se gîndi cumŭ póte să perfecţionede maĭ bine partea preciósă a stĕpâneĭ sélle care iĭ era confiată.

Cea d'ânteia servitóre care se presinte, se numia *Scaphion*, ea móie cója obrazuluĭ cu laptele de măgăriţă pr spătŭ şi caldŭ; pe urmă vin fetele „pictóre“ care pun pe obrazŭ colorĭ albe şi roşie, care zugrăvescŭ cu negru sprâncenele şi care cureţă dinţiĭ cu felurimĭ de pulbere şi essenţe. Tóte aceste differite occupaţiunĭ şi obiecte eraŭ coprinse sub numirea comune grécă: *Cosmetica*, şi aceste servitóre s'aŭ numitŭ *Cosmettele*. Căcĭ trebuĭe să dicemŭ: întocmaĭ că acumŭ într'o societate cumŭ se cade (comme il faut) tóte lucrurile de mode trebuĭe să vie din Paris, altmintrele n'aŭ nicĭ o valóre, asemene şi dómnele romane stimară pentru toaleta lorŭ numaĭ lucrurile şi numirile grece, acea ce nu venea de la Elada, nu avea nicĭ o valóre. Aşa dar să asistămŭ şi noĭ cât va timpŭ la lucrarea Cosmetelorŭ.

Fata „Phiale“ începe lucrarea eĭ de pictor cu duoe colorĭ, adicŏ albŭ i roşiŭ care le pune pe obrazulŭ dómneĭ salle, dar pĕnă nu începe acéstă operaţiune, suflă pe o oglindă şi o dă dómneĭ ca s'o miróse; déca dómna găsia că oglinda n'are unŭ mirosŭ urîtŭ, atuncĭ făcea unŭ semnŭ cu capŭ că Phiala are o resuflare plăcută şi este demnă a o servi astădĭ;

dar déca dómna se necăjesce și face un semnŭ de neplăcere, atuncĭ vaĭ da biata róbă care este pedepsită cu bătaie de ce a neglijat și n'a ținutŭ astădĭ în gură nisce pastiliĭ odorante, ca gura eĭ să aibă o odóre plăcută, și în loculŭ eĭ vine o alta maĭ demnă care móie rumeneala cu spuma eĭ din gură și o pune pe obrazulŭ dómneĭ; căcĭ era atuncĭ o idee că numaĭ muiată cu spumă de dimineață, rumeneala se pune bine pe obrazŭ.

Cătŭ despre rumeneală, deja în antichitate femeile aŭ avutŭ o mulțime de recette pentru acésta. O dómnă romană „bine educată" păstra rumeneala eĭ ca un Amuletŭ într'o cutiuță de fildeșŭ saŭ de cristal de munte. Pucine din rumenele era de natură mineralĕ (s.e. albŭ de plumbŭ saŭ ceruse, care se întrebuințédă și astădĭ la unele persóne pentru acestŭ sfîrșitŭ nobilŭ) pe când cea maĭ mare parte a rumenelelorŭ eraŭ de natura organică, adicŏ provenind din plante saŭ din animale; prin urmare eraŭ maĭ pucin vătĕmătóre sănătățeĭ de cătŭ cea maĭ mare parte a „Cesmeticelorŭ" d'astădĭ. Partea principalĕ a rumeneleĭ roșie era unŭ muschiŭ care cresce și acum pe țermurile măreĭ Mediterane și din care, locuitoriĭ d'acolo prepară o colóre numită *lacmus*, dar și planta: *Anchusa tinctoria*, servea la acestŭ scopŭ; apoĭ în contra petelorŭ de sóre, s'a întrebuințat o apă în care s'a fertŭ lâna murdară a oilor din Attica și pulberea escrementelorŭ crocodililorŭ din Egiptŭ!

Dar pe când „Phiala" este occupată încĕ cu zugrăveala, camarada eĭ "*Stimmi*" astéptă cu nerăbdare la un semnŭ alŭ dómneĭ, ca să vie și să'ĭ zugrăvéscă sprâncenile și cenele c'o materie négră făcută din mineralulŭ blenda, antimon și de fuligo (funingine) Și acumŭ femeile din orientŭ privescŭ ca culmea frumusețeĭ d'a avea sprâncene și cene văpsite negre, ba încĕ sprâncenile trebuie să stea țepene ca fórfecele racululuĭ, și asta a fostŭ atuncĭ în Orientŭ, idealulŭ frumusețeĭ.

Dupŏ ce „Stimmi" a terminatŭ missiunea eĭ, vine „Mastiche" c'o pensulă de dințĭ și c'o cutie de Mastix din insula Chios. Dómnele romane aveaŭ obiceiŭ d'a ține în gură în tóte diminețile acestŭ mastix, ca un remediŭ în contra stricăciuneĭ (putredirea) dințilorŭ, adicŏ când, avéŭ încĕ dințĭ, un casŭ rarŭ; căcĭ cea maĭ mare parte a acestorŭ dómne, perdéŭ dințiĭ lor naturalĭ și purtaŭ în gură dințĭ artificialĭ. În casulŭ acesta, servitórea Mastiche avea datorie a lua în tóte diminețile dințiĭ artificialĭ din cutia ascunsă unde eraŭ păstrațĭ nóptea și a'ĭ pune în gura stĕpâneĭ sélle c'o abilitate deosebită în câtŭ illusiunea era perfecte.

Acestŭ obiceiŭ d'a purta în gură dințiĭ streinĭ, este fórte vechiŭ; căcĭ deja în legea romană numită de 12 table, se găsesce menționatŭ casulŭ juridicŭ despre un cadavru în care s'a găsitŭ dințiĭ falșĭ legațĭ cu aurŭ (întocmaĭ cum facŭ încĕ astădĭ mulțĭ dantistĭ); apoĭ prin Madrigalele (poesiile) luĭ *Martial* se vede că în timpulŭ luĭ, acestŭ obiceiŭ era încĕ maĭ respânditŭ și maĭ comunŭ; căcĭ acolo citimŭ următorulŭ versŭ:

Femee, ce vreĭ cu mine? Eŭ nu curățŭ dințiĭ *cumpĕrațĭ*. Eŭ suntŭ servitorulŭ dómnelorŭ tinere.

Multŭ timpŭ, bărbațiĭ aŭ protestatŭ în contra acesteĭ falsificațiune; dar fărŏ folosŭ, căcĭ moda, acésta forția omneputinte la secsulŭ frumosŭ, era în tóta gloriea eĭ, atuncĭ ca acumŭ. Eccŏ unele d'aceste epigrame alle luĭ Martial în contra dómnelorŭ romane:

Galla, toaleta ta se compune
d'o mie de minciunĭ;
tu eștĭ născută în Roma
și pĕrulŭ teŭ roșŭ la Rinŭ;
seara tu pĕstredĭ sub cheĭ
nu numaĭ rochĭ ci dințiĭ teĭ;
duoe părțĭ din tine ce a plăcutŭ mie
se află séra băgate în cutiĭ;
de aceea nu póte un omŭ să'țĭ dică te iubescŭ
căcĭ acea ce iubesce, nu eștĭ tu,
și aceea ce eștĭ tu, nu iubesce.

Să ne întórcemŭ érăși la toaleta Dómneĭ nóstre.

Dómna nóstră este încĕ departe d'a termina toaleta sa, de și numitele servitóre aŭ terminatŭ missiunea lorŭ d'astădĭ și aŭ scăpatŭ, căcĭ acumŭ vin artistele de coafure ținândŭ în mânĭ o mulțime de códe, de plete și alte asemenea producțiunĭ care imită Natura c'o perfecțiune admirabilĕ, căcĭ acéste coafóre artiste eraŭ silite *dupe lege* a învĕța artea lorŭ maĭ multe lunĭ;

legile romane în timpulŭ d'atuncĭ care n'aŭ cerutŭ nicĭ o diplomă pentru medicŭ, eraŭ maĭ rigoróse în privința Coaforilorŭ.

Dar éccŏ capriciŭ modeĭ! Astădĭ când o damă are nenorocire sa nască cu pĕrŭ roșiŭ, este neconsolabile și căuta a ascunde acestŭ defectŭ al Natureĭ; dar în timpulŭ romanilorŭ din contră, dómnele d'atuncĭ aŭ privitŭ pĕru roșiŭ ca cea d'ăntĕiŭ condițiune a frumuseţeĭ, și „Nappa“ (numirea feteĭ Coafore) vine acum și pune pe pĕrulŭ dómneĭ o pomadă galbenă-roșie provenindŭ de la parfumarĭ din Gallia care eraŭ atuncĭ (ca și acumŭ) vestițĭ pentru parfumeriile lorŭ.

Acumŭ vin tóte servitórele ca să iea parte la construcțiune artistica cea maĭ complicată ce se urmédă pe capulŭ dómneĭ. „Kalamis“ ține în mănă un ferŭ ardĕtor și lucreadă cu dĕnsu c'o mare abilitate făcĕndŭ pĕrulŭ crețŭ, pe cândŭ „Psecas“ stropesce pe dĕnsŭ untulŭ aromaticŭ cellŭ maĭ prețuitŭ d'atuncĭ (oleum Nardi) și din gura eĭ ploă tóte essențele aromatice provenindŭ de la Antiochia și Alessandria. Dupŏ dĕnsa, vine róba „Kypassis“ sclava favorită din casă; misiunea eĭ este d'a face peste Coafure din pĕrŭ ca o corónă saŭ un turnŭ și o face ast-felŭ ca acestŭ turnŭ să ție numaĭ d'unŭ singurŭ acŭ mare d'o lungime de 7-8 țolurĭ (police) și lucrată c'o mare artă, presintăndŭ differite figure mitologice, precumŭ Venus și Amoru intrigele între dĕnsa și Iupiter; într'unŭ cuvêntŭ nisce tablourĭ d'amorŭ și seducțiune. Dar turnulŭ de pĕrŭ era încongioratŭ de mărgăritarŭ, de pene strălucitóre (luate) dela passerĭ esotice și de florea **Lottos** (Nelumbium aquaticum) etc.

Acumŭ toaleta dómneĭ nóstre romane este terminată, sclava „Lattris“ aduce o oglindă de metal ornată cu petre preciόse, ca dómna să se uite într'ĕnsa să védă déca e bine făcută. Domna se uită în oglindă, și găsesce că toaleta eĭ d'astădĭ a reușitŭ bine; c'o zembire de mulțime ea congedeadă pe servitorele eĭ și noĭ s'o rugămŭ ca să ne dea congediŭ și noă și lectorilorŭ noștri care aŭ asistatŭ cu atăta răbdare la acéstă faimosă toaletă matinale.

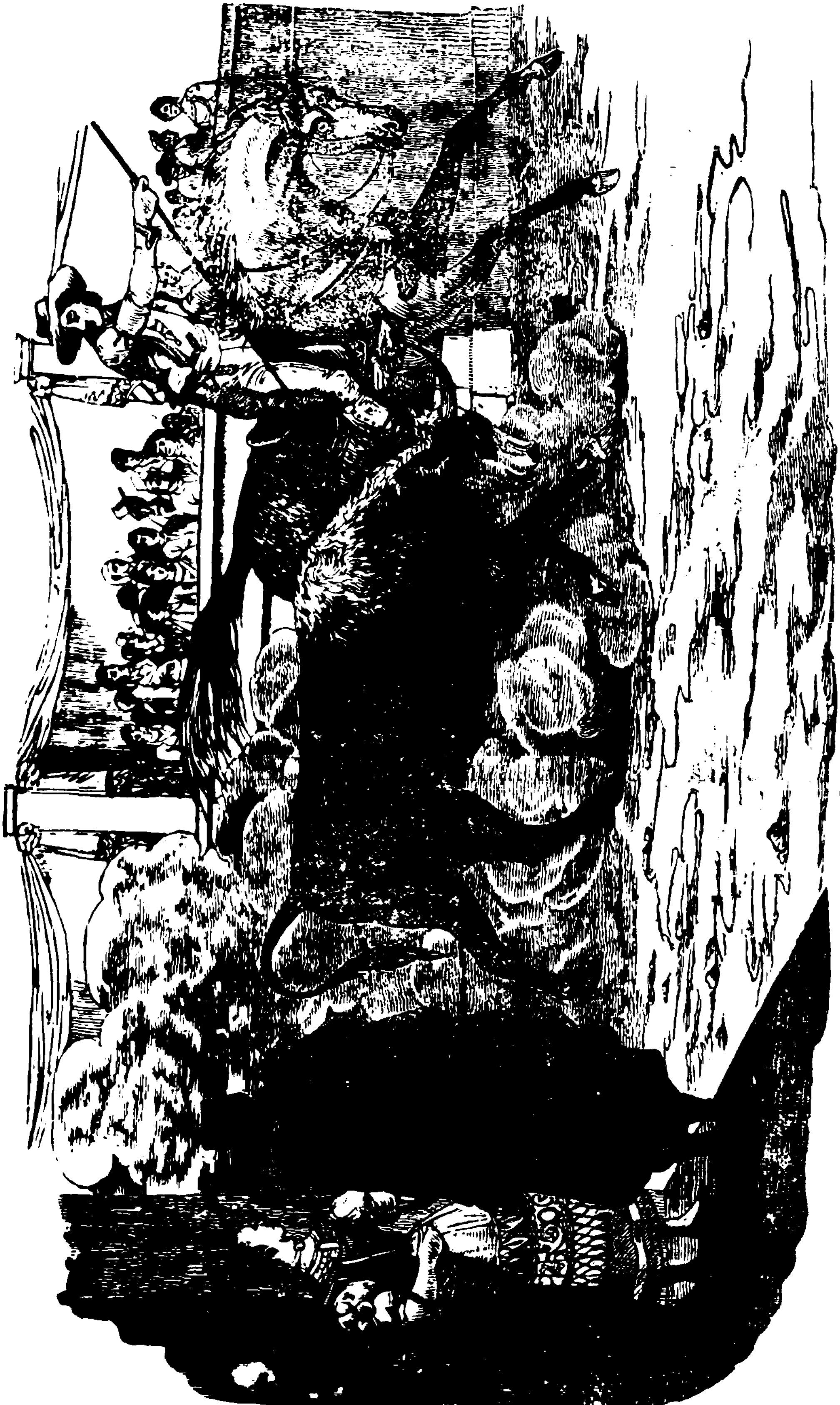
B.

O luptă de taurĭ.

Când călĕtoream în partea meridionalĕ a Franciĕĭ m'am oprit căteva dile ș'în cetatea Arles, aprópe de Avignon, renumită pentru mulțimea antichităților ș'a monumentelorŭ ce possedă, între care maĭ vrednice de însemnat sunt un thaatru în ruine ș'un amfitheatru întregŭ conservate din timpiĭ Romanilor. Într'acest din urmă edificiŭ este obiceiŭ și astădĭ d'a da căte un spectacol, dumineca, la fiă-care duoe saŭ treĭ septĕmânĭ o dată punând în luptă deosebite animale feroce și maĭ cu sémă taurĭ. Se 'ntîmplasse să mĕ aflu acolo într'o dumineсă când s'a dat în amfitheatru o luptă de taurĭ; am avut dar curiositatea să asstștŭ la o asemenea scenă și éccŏ ca am vĕdut.

Amfitheatrul este un mare edificiŭ rotund avĕnd împregiur aprópe 80 de colóne și arcade, în ăntru și'n midloc se afla un spaciŭ asemenea rotund acoperit cu nisip unde se face lupta. Acestŭ spaciŭ se numesce *arenă*, éră împregiur unde staŭ spectatoriĭ sunt trepte circulariĭ cane merg pĕnă la partea cea maĭ de sus, astfel că arena se póte vedea din tóte puncturile amfitheatruluĭ. Arena este împărțită în duoe, din care o parte îngrădită circulariŭ în midloc, unde staŭ luptătoriĭ, éră cea-l-altă tot spaciul care remăne p'împregiur pe unde alérgă tauriĭ și unde se află un om făcut de lemn și îmbrăcat în colorĭ deschise, precum roșiŭ și galben ca să priiméscă loviturile animalelor întărîtate.

Maĭ înteiă musica începe a întona un imnŭ resbelnicŭ și'n tot amfitheatru domină o mare tăcere. În timpul acesta se deschide pórta areneĭ și întroduce un taur, atuncĭ musica încetédă și începe lupta între taur c'un singur luptător; acesta are de scop a apuca pe taur de córne ș'a'lŭ trănti, la pămênt, décă póte, (într'acésta stă tot meritul luptătoruluĭ). Tauru caută a se apĕra saŭ a attaca cu córnele pe luptător décă este maĭ sĕlbatic și se gonesc pe arenă în pregiurul spațiuluĭ central închisŭ unde se află ceĭ

Lupta Taurilorŭ.

l-alţĭ luptăsorĭ acestia sunt îmbrăcaţĭ în costumurĭ bizare de colorĭ variate şi armaţĭ cu bastóne puternice purtănd în vîrfu căte un mic stindard tricolor; cĕnd luptătorul este ostenit se retrage şi ese un altu. Tauru se preumblă totd'auna împregiurul spaţiuluĭ închis uude se află luptătoriĭ şi ficsănd pe cellŭ cu colorĭ maĭ viĭ; s'a întĕmplat că un taur maĭ curagios şi iritat peste măsură a sărit în spaţiul luptătorilor căutănd a face reŭ la maĭ mulţĭ, atuncĭ spectatoriĭ strigă din tóte părţile amfitheatruluĭ şi produc un sgomot fórte mare, toţĭ luptătoriĭ sar cu bastónele şi silesc pe taur să ese afarŏ, éră luptătoriĭ d'afară trec în ăntru; taurul iritat se repede atuncĭ şi dă maĭ multe lovituri omuluĭ de lemn. Îngrijitoriĭ deschid pórta areneĭ, taurnl ostenit fuge afarŏ şi'n locul luĭ vine altu, şi lupta re'ncepe. Taurul acesta avea aer maĭ selbatic, se'ncura împregiurul luptătorilor, ridică capul în sus spre spectatorĭ, ficsa apoĭ omul de lemn îmbrăcat în roşiŭ ce se afla în ocolul seŭ, îlŭ privea din tóte părţile,

se repeḍia din când în când 'ĭ da câte o lovitură cu córnele și începea érăşĭ ase încura prin arenă.

Acum spectatorul era maĭ curios, căcĭ în loc de unu eraŭ duoĭ luptătorĭ pe un taur; dar taurul vĕḍĕndu-se încongiurat de duoĭ saŭ de maĭ mulţĭ se învîrtesce ne'ncetat împregiurul seŭ și caută maĭ mult să se apere de cât să attace. Décă este întărîtat prea mult se repede cu 'nvierșunare asupra unia, ceĭ-l-alţĭ 'lŭ apucă pe din dĕrăt, atuncĭ tauru se 'ntórce la dĕnşiĭ și luptătorul ameninţat scapă, ĕnsă dupŏ ce a depărtat pe ceĭ-l-alţĭ se 'ntórce éră la cellŭ d'ânteiŭ și'lŭ gonesce în tótă arena, acesta 'lŭ minte schimbănd direcţiunea góneĭ, cércă să'lŭ apuce de córne și tauru caută a'ĭ da lobiturĭ și a'lŭ împunge; luptătorut vĕḍîndu-se ameninţat se retrage și taurul iritat se repede éră la omul de lemn și'ĭ dă cu córnele o mulţime de loviturĭ pĕnă când 'lŭ frănge saŭ 'lŭ restórnă. Când ĕnsă taurul este întărîtat peste mĕsură, 'lŭ gonesce cu 'nverșunare și caută să facă reŭ, atuncĭ luptătorul ca să scape trece în Amfitheatru, spectatoriĭ încep a striga, în cât se face un mare sgomot; ceĭ-l-alţĭ luptătorĭ 'lŭ ameninţŏ cu bastónele, îngrijitoriĭ deschid porţile areneĭ și taurul ostenit fuge afarŏ.

Dup'acésta urméḍă unul din celle maĭ fericе între acte ce'şĭ póte cineva imagina, și într'adevĕr: pe arenă luptătoriĭ uniĭ se odihnesc, alţiĭ ac eserciţiĭ și preparative pentru lupte nuoĭ, aduc un alt omŭ de lemn maĭ mare avênd o mașină în ăntru, care'lŭ face ca la fiă-care lovitură sâ scótă căte un ţipăt și să facă căte o mișcare; p'în loge, pe sub arcade, p'în galerĭ și'n tot Amfitheatru spectatoriĭ încep a se preumbla în tóte direcţiunile și musica intónă imnele celle maĭ esaltante, pare că assistam la *o nuntă universalĕ!*

Într'actu se termină și încep éră luptele. Acum scósseră duoĭ taurĭ care avéŭ un aer cu totul sĕlbatic și începură maĭ ănteiŭ a se lupta între dĕnșiĭ, a se încura peste tótă arena; un semnal se dede și luptătoriĭ eșiră. De răndul acesta lupta părea a fi maĭ seriósă; tauriĭ se uitaŭ speriaţĭ în tóte direcţiunile, la spectatorĭ, la luptătorĭ și apoĭ se repeḍiaŭ amĕnduoĭ și daŭ căte o lovitură omuluĭ de lemn care respundea prin căte un ţipăt și căte o mișcare. Lupta se făcea cu calcul și cu plan; luptătoriĭ dupŏ ce attacaŭ pe taurĭ 'ĭ separa și'ĭ făcea sŭ'ĭ gonéscă, ĕnsă în direcţiunĭ oppuse astfel că la estremitatea areneĭ luptătoriĭ se 'ntălniaŭ peptŭ în peptŭ și se retrăgeaŭ înmpreună, tauriĭ se 'ntălniaŭ assemenea 'șĭ daŭ unul altuia căteva loviturĭ cu córnele și apoĭ se repeḍiaŭ amĕnduoĭ la omul de lemn, care la fiă-care lovitură scotea căte un ţipăt și făcea căte o mișcare din capŭ saŭ din mână. Asta învierșuna și maĭ mult pe taurĭ și'ĭ făceaŭ să repete loviturile. Era un spectacol într'adevĕr amusant și amfiitheatrul resună de rîsurĭ și de aplaude.

Am ḍisŭ maĭ sus că scopul unuĭ bravŭ luptător este d'a apuca pe taur de córne spre a'șĭ mĕsura puterea cu a luĭ, dar se scie că taurul este unul dintre animalele celle maĭ puternice în cerbice, astfel în căt un luptător fărŏ esperienţă care ar apuca p'un taur de córne și'lŭ ar ţine străns este aruncat la o mare distanţă. Căte o dată se'ntĕmplă ca taurul să sdrobéscă cu córnele membrele luptătoruluĭ, să'lŭ străpungă și să'ĭ verse maţele. Într'adevĕr este o scenă înfiorătóre a vedea vĕrsărĭ de sânge într'un amfitheatru, cu tóte acestea împĕraţiĭ Romanĭ, maĭ cu sémă Neron, Caligula, Diocletian etc. găsiaŭ o plăcere și se desfătaŭ la privirea unor assemenea scene.

În Spania, lupta taurilor este una din celle maĭ marĭ amusărĭ publice. Maĭ tóte orașele aŭ căte un circ făcut pentru acest obiceiŭ. *Colisco de los toros* la Madrid póte conţine maĭ mult de 10000 spectatorĭ, și la Sevilla esistă o scólă de *Tauromachie.* Ceĭ maĭ bunĭ taurĭ destinaţĭ pentru aceste lupte se aduc dela *Xorama* (Castilia) și din Andalusia: acolo 'ĭ nutresc în pădurĭ selbatice și trăesc în libertate

Se deosebesc acolo maĭ multe felurĭ de luptătorĭ, uniĭ călare îmbrăcaţĭ cu costumurĭ strelucitóre și purtănd lăncĭ de 3 metri de lungĭ, acestia încep lupta; alţiĭ sunt pe jos armaţĭ cu săgeţĭ purtînd micĭ stindarde de differite colorĭ și pe care le 'nfig în carnea taurilor; alţiĭ numiţĭ omoritorĭ, pórtă sabia într'o mănă și'n cea-l-altă un drapel mic de mătase roșie, acestia aŭ privilegiul d'a da taurilor loviturĭ de mórte Când se 'ntĕmplă ca taurĭ să omóre vr'un lup.

tător d'acestia numaĭ de căt un altu 'ĭ ia locu.

Luptele taurilor în Spania sunt totd'auna săngerósĕ şi s'aŭ încercat de maĭ multe orĭ să le întroducă şi'n Francia dar a fost fărŏ succesŭ. Probabil că obiceiul acestor lupte are de scop pe d'o parte a perpetui suvenirul crudimeĭ vechilor Romanĭ, éră pe d'alta a desceptă şi întreţine curagiul bărbaţilor bellicoşĭ (resbelnicĭ). A.

Cursorii în Anglia.

Anglia, este ţérra unde jocurile gimnastice suntŭ desvoltate în cellŭ maĭ mare gradŭ. Tóte esercitiile corporale care aŭ dreptŭ scopŭ a întari muschĭ, suntŭ fórte la mode acolo. În tóte ḑilele, se facŭ prinsóre între cursorĭ pe jos, cine străbate în fuga un spaciŭ maĭ curînd? Saŭ cursorĭ între Cavallerĭ, cine fuge maĭ iute c'un calŭ; asemenea suntŭ acolo la ordinulŭ ḑilleĭ o mulţime de alte jocurĭ de forţie, precum este celebrulŭ Box, adicŏ un felŭ de duelŭ, dar nu cu pistolŭ saŭ sabie, ci cu punmnŭ Un duelistŭ Boksar, póte s'omóre maĭ sicur pe adversariul seŭ de cătŭ un puşcaşŭ bun care 'm puşca. Astă dată vom ḑice ceva despre cursorĭ pe josŭ în Anglia.

Un cursorŭ de meserie în Anglia, trebuĭe să se prepare la acéstă profesiune, printr'o dietă severă şi sistematică: ellŭ trebuĭe să schimbe cu totul obiceiurile sélle de maĭ nainte. Aşa s. e. nu trebuĭe să fumeḑe, să lase beutura de caffea şi de lucrurile spirtóse, şi la tóte măncările sélle, trebuĭe să bea numaĭ o caşcă de ceaiŭ. Apoĭ măncările sélle trebuĭe să fie regalate dupŏ cuantitate şi timpŭ într'unŭ modŭ ficsŭ; căcĭ ellŭ cănteresce tóte bucatele şi nu trebuĭe să mănănce într'o ḑi maĭ multŭ şi intr'alta maĭ pucin. Obiectele de căpetenie alle bucatelorŭ sélle suntŭ: carnea de vacă friptă, costiţe şi grişŭ; ellŭ trebuĭe să puĭe tóte silinţele sélle ca să nu se îngraşe. Un cursorŭ c'o burtă mare, este un lucru fórte meprisalŭ în Anglia; căcĭ ellŭ este tot d'a una învinsŭ de către concurenţiĭ seĭ. Într'o ḑi, s'a presentat pe arenă un cursor c'o burtă; publicul l'a priimit cu un huetŭ; însă ellŭ s'a scusat şi a făgăduit că în cursulŭ viitor va fi slab şi 'ntr' adevĕr în al duoilea curs (peste căteva lunĭ) s'a presentat subţire ca unŭ baston.

Cursoriĭ aŭ o deosebită methóde de tractare spre a slăbi şi a perde burta. Acéstă methódă consistă într'o transpiraţiune naturale saŭ artificiale. Vrea un cursor ca numaĭ o parte (un organ) a corpuluĭ seŭ care e prea încărcată cu grăsime, să se slăbĭască şi să pérḑă grăsimea, atuncĭ ellŭ învelesce acéstă parte a corpuluĭ c'un mare numĕrŭ de cérşiafurĭ şi fuge cătŭ se póte de iute căteva ore neîntreruptŭ. Dar décă vrea ca tot corpulŭ luĭ să se slăbéscă, atuncĭ întrebuinţeaḑă methódă idropatic'a luĭ *Priesniţ*; adică se desbracă, învelesce tot corpulŭ c'o mulţime de cérşiafurĭ naŭ, se acopere c'o pătură (învelitóre) de lăne şi se culcă în patŭ, remăind acolo în transpiraţiunĭ ore întregĭ; dar ia şi medicamente productóre de transpiraţiunĭ; când a început a se slăbi, începe a face eserciţiĭ de cursorĭ. În acestŭ timpŭ, confienţa în sineşĭ sunt odihna morale şi celle d'ănteiŭ condiţiunĭ de reuşire. Un cursor care se teme multŭ că va fi biruitŭ, acela va fi negreşitŭ în adevĕr biruit.

Suntŭ în Anglia deosebiţĭ medicĭ care se occupă cu aceste cure şi e curios a vedé că, carnea omuluĭ care maĭ 'nainte era móle şi umflată, devine tare ca marmora şi cum toţĭ muşchiĭ devin elasticĭ şi energicĭ. Un alt effectŭ al aceste cure este, că corpulŭ cursoruluĭ devine nesimţitor pentru influinţele vătĕmătóre alle atmosfereĭ; ellŭ nu se maĭ rĕcesce prin vêntŭ, ploĭ şi frigŭ.măcar că corpulŭ luĭ să fie acoperit cu nedușélă. Eccŏ că prin astŭ-felŭ de eserciţiĭ corporale gimnasticĭ şi hygienicĭ, poporul englesŭ a ajjunsŭ a fi cellŭ maĭ robustŭ cellŭ maĭ cutesător şi cellŭ maĭ liberŭ; căcĭ nicĭ libertatea nu póte să înflorească la un popor enervatŭ, fărŏ tăriea corporale şi fărŏ energia morale. B.

Comunicaţiunĭ sciinţifice.

Fiă-care aduce probe nuoĭ de interesul general ce inspiră grădina de aclimataţie din tabla (pădurea) Bolonie de lungă Paris. D. George Legrand a găsit pe ţermurile de la Treport un animal marin ce judecă a fi demn de curiositatea publică şi numaĭ decăt se grăbesce a'lŭ trimite la aquariul de la Paris. Acest animal este un hippocamp saŭ calŭ de mare, prea rarŭ în Océnul Atlantic şi maĭ comun în Mediterana. Este unul din pescii ceĭ maĭ curioşĭ ce'şĭ póte cineva imagina: ellŭ are capu, gătu şi cóma d'un calŭ, notătórele selle sunt îndreptate ca duoe urechĭ şi corpul se termină printr'o códă de şiopîrlă. Acest animal se află desemnat de pictorĭ mithologĭ la carul luĭ Neptun. Uniĭ Savanţĭ conchiologĭ din Englitera şi din Ollanda negă că ursiniĭ marinĭ pot să ródă rocele unde 'ĭ găsesc; eĭ nu admit că un animal móle şi gelatinosŭ să pótă săpa găurĭ profunde în rocele resistenţe şi compacte precum un gresŭ quartzos şi un granit unul şi altu scoţînd foc cu amnar, roce pe care industria omuluĭ nu attacă de căt c'un fer ascuţitŭ. [1] D. Frederich Caillard directorul museuluĭ din Nantes dupŏ numeróse observaţiunĭ făcute pe mărginile Soareĭ inferióre şi a Finisteruluĭ în locurĭ retrase unde ursiniĭ pătrundătorĭ se află în mare numĕr; s'a assicurat că lucrurile se petrec astfel şi că ursiniĭ pătrund chiar rocele celle maĭ tarĭ. Spre a demonstra adevărul acestor observaţiunĭ a trimis la aquariulŭ de la grădina zoologică ca modul de convicţiune o collecţie de ursinĭ cu bucăţĭ de quartz şi de granit unde póte urma lucrarea acestor Echinoderme şi invită pe toţĭ savanţiĭ să vie să'ĭ esaminedę.

Echinus lividus; sub forma uneĭ micĭ sfere acoperite de spinĭ saŭ şepĭ care sunt atătea tentacule, ia punctul seŭ de résem pe rocĭ cu aste tentacule cărnóşe ca nisce picioruşe a căror elasticitate 'ĭ permite d'a mişca corpul seŭ întorcêndu-se împregiuru'ĭ ca vîrfu unuĭ spîrnelŭ. Ellŭ distruge astfel, cu încetu cu încetu petre şi o preface în nisip. Ar dice cineva la prima vedere că o mănincă, dar ellŭ aruncă remăşiţele împregiurul găureĭ unde ellŭ se grămădise precum se vede la săparea puţurilor arteşiane. Eccă cum aquariul împlinesce destincţiunea sa. Deschis la tóte bunele voinţe şi la tóte esperimenteţiile sciinţeĭ, justifică numele ce 'ĭ s'a dat de museŭ viŭ al măreĭ. A.

Un bătrîn estraordinar. Jurnalul „Lloyd" de la Pesta, scrie că în dilele trecute a murit într'un satŭ în Ungaria un bătrîn de *una sută optdecĭ şi cincĭ d'anĭ*! Asta ne aduce aminte că în galleria bătrînilor estraordinarĭ citaţĭ în „Macrobiotică" luĭ Huffeland, figureadă iar un ungur (şi numaĭ un ungur) cu 185 anĭ. Se vede că unguriĭ aŭ privilegiulŭ d'o viaţă lungă estraordinare.

Metalulŭ Thallium D. A. Lamy (fratele D-luĭ Comandante Lamy, directorul scoliĭ militare din Bucurestĭ) a descoperit acum un metal nuoŭ care l'a numit *Thallium.* Écca proprietăţile acestuĭ metal: elŭ coloreadă flama palidă a gasalŭ luminos, cu colórea verde; apoĭ în spectrulŭ acesteĭ flame, se vede o singură linie verde aşa de bine desemnată, întocmaĭ ca linia galbenă a sareĭ saŭ ca linia roşie a lituluĭ. În scarea miaroscopică, acésta linie are o lărgime de 120, 5 millemetrĭ pe cĕnd cea a săreĭ are o lărgime de 100. Cellŭ maĭ micŭ atom al Thaliuluĭ (pănă chiar la a 50 miliónea parte a unuĭ gram) arată îndată acéstă linie verde c'o mare lucire. Aste este o descoperire nuoe care chimia este datóre descopereriĭ mare a D-luĭ Kirchhoff şi Bunsen, despre care am vorbit în No. 1, 2 şi 4 al acestuĭ jurnal.

Un desemn litograficŭ pe pomĭ. Să alégă cineva pe un arborŭ o pómă frumósă în momentul cănd începe a se colora, să taie pe o chărtie litterile care voeste să le desemnedę pe pom, să lipéscă acéstă chărtie pe pom şi s'o lasă acolo cătva timp, pănă cĕnd poma va fi coptă cu totul cănd va lua acéstă chărtie de la pom, atuncĭ ea va purta pe còaja eĭ în desemn alb care va presinta litterile saŭ figurile cerute.

Destrucţiunea insectelor numite păducĭ d'arborĭ (pucerone) se facă într'un modŭ fòrte efficaciŭ prin fumul de titun saŭ de reşinĕ care este ăncĕ mult maĭ eftine şi maĭ sicură de căt aceia a titunuluĭ.

B.

Tipografia C. A. Rosetti uliţa Caimata No. 15.